

INVESTIČNÉ STIMULY AKO VÝZNAMNÝ ZDROJ FINANCOVANIA INVESTIČNÝCH PROJEKTOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Jarmila Vidová

ÚVOD

Dlhodobý ekonomický rast a celkovú výkonnosť ekonomiky ovplyvňujú investície. Ich financovanie sa realizuje z vlastných a z cudzích zdrojov. Jednou z možností financovania investícií, ktorú využívajú predovšetkým zahraniční investori, sú investičné stimuly. Investičné stimuly predstavujú akúkoľvek merateľnú výhodu, ktorá sa poskytuje podniku, resp. skupine podnikov, vládou za účelom správania sa určitým spôsobom. Cieľom ich udeľovania v hostiteľskej krajine môže byť snaha o zvýšenia príjmov štátneho rozpočtu, resp. rozpočtov municipalít, najmä prostredníctvom zvýšenia daňových príjmov, vytváranie nových pracovných miest, zlepšenie platobnej bilancie, rast exportu alebo pokles importu, transfer technológií, zlepšenie manažérskych a podnikateľských vlastností vrcholových pracovníkov, rast konkurencie na trhu a samozrejme iné „spillovers“ efekty, ako napr. rast produktivity domácich firiem. Ich poskytovanie však musí rešpektovať pravidlá hospodárskej súťaže, definované v Zmluve o fungovaní Európskej únie. Vo významnej miere ovplyvňujú rozhodnutia investorov o umiestnení svojich investícií v hostiteľskej ekonomike, ktorá by mala rešpektovať pravidlá hospodárskej súťaže. Ide predovšetkým o príspevky na nové pracovné miesta vytvorené v súvislosti s týmito investíciami, na obstaranie dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku potrebného na začatie výroby alebo na začatie poskytovania služieb, alebo na rozšírenie výroby, alebo na rozšírenie poskytovania služieb alebo na kúpu podniku – viz Zákon č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch.

Práve problematika investičných stimulov je predmetom predkladanej vedeckej štúdie. Cieľom je zároveň priblíženie podstaty a významu, analýza ich poskytovania ako aj

zhodnotenie ich efektívnosti pre ekonomiku Slovenskej republiky.

1 INVESTIČNÉ STIMULY - TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ, PODSTATA A VÝZNAM

V minulosti boli stimuly považované za málo dôležitý faktor rozhodovania o lokalizácii priamych zahraničných investícií a dnes sa otvorene pripúšťa ich významná úloha pri investičných rozhodnutiach (Šestáková, 2008). Podľa teórie lokalizácie sa firma rozhodne k investovaniu v cudzej krajine, ak prevážia výnosy z presunu (či budovanie nových) kapacít do cudzej krajiny náklady na tento presun. Tohto firma dosiahne, ak má tri základné výhody oproti miestnej konkurencii – vlastníctvo špecifických aktív, internalizácia a lokalizácia týchto aktív (Dunning, 1994). Prvé dve podmienky sú endogénne závislé na nadnárodnej firme. To, či sa ich podarí využiť, ovplyvňujú lokalizačné výhody. Tie sú preto pre firmu exogénne a sú závislé na charakteristike ekonomiky hostiteľskej krajiny a tiež na motívoch firmy, aby investovala v zahraničí. (Tuhárska, 1998). Hospodárske politiky mnohých štátov vrátane Slovenska sa prikláňajú k aktívnej podpore investorov investičnými stimulmi a tieto stali sa významným faktorom pre prílev zahraničných investícií.

Vo všeobecnosti môžeme hovoriť o dvoch základných skupinách stimulov, priamych a nepriamych. V oblasti *priamej podpory* rozlišujeme tri druhy nástrojov, opatrenia založené na pravidlách (tzv. rules-based approaches), ktoré majú charakter (národne) diskriminačných opatrení v prospech podpory zahraničných investícií. Môžu mať charakter úľav v oblasti enviromentálnych predpisov, opatrení na trhu práce, poskytnutia nehnuteľností za výhodnejších podmienok (viz Zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci). Fiškálne opatrenia sú často používaným

nástrojov na zatraktívnenie investičného prostredia danej krajiny, patria sem charakteristické daňové zvýhodnenia, ako sú napríklad daňové bonusy, daňové prázdny, daňové zvýhodnenia reinvestovaných ziskov, znížená sadzba DPH apod. Finančné opatrenia zahŕňajú viacero druhov subvencií a iných foriem finančnej podpory investícií, ktoré sú poskytované najmä ako náhrada za znevýhodnenia v danom štáte v porovnaní s inými štátmi. Patria sem napríklad príspevky na mzdy a realizáciu edukačných projektov, zvýhodnené úvery pre investorov alebo parciálne refundácie investičných nákladov (Clark, 2000).

V oblasti nepriamych nástrojov hovoríme o opatreniach, ktoré spočívajú v systematickom vytváraní, resp. podpore špecifických (tzv. komparatívnych) výhod príslušnej krajiny ako lokality atraktívnej pre investície. Dôležitými faktormi podmieňujúcimi investičnú aktivitu sú makroekonomické faktory ako ekonomická a politická stabilita, rozvoj infraštruktúry, úroveň vzdelávacieho systému, inštitucionálne a legislatívne podmienky podnikania a podobne (Dunning, 1994).

Najčastejšie sa v praxi využíva klasifikácia investičných stimulov pozostávajúca z fiškálnych investičných stimulov, finančných investičných stimulov a ostatných investičných stimulov.

Tab. 1: Klasifikácia investičných stimulov

Fiškálneinvestičné stimuly	
Založené na zisku	zníženie dane z príjmu právnických osôb, daňové prázdny, možnosť odpísať straty v období daňových prázdny neskôr v prípade dosiahnutia zisku
Založené na kapitálových investíciách	zrýchlené odpisovanie
Založené na pracovnej sile	znížené príspevky sociálneho zabezpečenia, odpočty zo zdaniteľných príjmov podľa množstva zamestnancov alebo iných výdavkov súvisiacich so zamestnávaním
Založené na predaji výrobkov	zníženie dane z príjmov právnických osôb založenej na množstve predaných výrobkov
Založené na dani z pridanej hodnoty	zníženie dane z pridanej hodnoty, získanie príspevku podľa lokálnej významnosti výroby
Založené na konkrétnych výdavkoch	zníženie dane z príjmov právnických osôb založených napr. na výdavkoch súvisiacich s marketingom a reklamnými aktivitami
Založené na importe	oslobodenie od dovozných ciel na kapitálové statky, zariadenia, alebo nerastné suroviny a iné inputy súvisiace s výrobným procesom
Založené na exporte	súvisiace s outputom, napr.: odpustenie vývozných daní, zvýhodnený daňový režim pri exporte, zníženie dane z príjmov právnických osôb na zahraničné aktivity, daňové zvýhodnenia na domáci predaj v prípade exportu, súvisiace s inputmi, napr.: zvýhodnený colný režim, zvýhodnenie importných ciel na materiál alebo dodávateľov,
Finančné investičné stimuly	
Vládne dotácie	množstvo nástrojov (považované za priame dotácie) pokrývajúcich kapitál, produkciu alebo marketingové náklady

Vládné úvery za zvýhodnené úrokové sadzby	zvýhodnené pôžičky, ručenie za pôžičky, ručenie za exportné úvery
Majetková účasť vlády	vklad rizikového kapitálu do investícií s vysokým obchodným rizikom
Poistenie vládou zvýhodnenými sadzbami	používané na krytie špecifických rizík jako volatilita výmenného kurzu, znehodnotenie meny, alebo nekomerčné riziká ako vyvlastnenie a politický prevrat
Ostatné investičné stimuly	
Zvýhodnený prístup k infraštruktúre	poskytnutie pôdy, budov, tovární a špecifickej infraštruktúry (telekomunikácia, doprava, dodávka elektriny a vody) za nižšie ako trhové ceny
Služby za zvýhodnené ceny	podpora v identifikácii finančných prostriedkov, implementácii a starostlivosti o projekty, uskutočnenie predinvestičných štúdií, poskytovanie informácií o trhu, dostupnosti nerastných surovín a dostupnosti infraštruktúry, odporúčenia vo výrobnom procese a marketingových technikách, asistencia v tréningu zamestnancov, technická pomoc na zlepšenie know-how alebo kontroly kvality
Uprednostňovanie na trhu	uprednostnene získané vládne kontrakty, uzavretie trhu pre ďalšie subjekty,

Zdroj: UNCTAD. World Investment Report: Investment, Trade and International Policy Arrangements.

Legislatívnu úpravu pomoci poskytovanej štátmi nachádzame v Zmluve o fungovaní Európskej únie, hlava VII., oddiel 2, článok 107. Tu je štátna pomoc definovaná nasledovne: „Ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.“

Zmluva ďalej uvádza, aké formy štátnej pomoci možno považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom:

- pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou, ako aj na podporu regiónov uvedených v článku 349, pričom sa zohľadní ich štrukturálna, hospodárska a sociálna situácia,

- pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu,
- pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom,
- pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom,
- iné druhy pomoci, ako ich vymedzia rozhodnutia Rady prijaté na návrh Komisie.

Komisia v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v týchto štátoch. Ak Komisia zistí, že pomoc poskytnutá štátom alebo zo štátnych zdrojov nie je zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107, alebo ak zistí, že táto podpora sa

zneužívajú, rozhodne o tom, že príslušný štát túto pomoc v lehote stanovenej Komisiou zruší alebo upraví. V súvislosti so štátnou pomocou je dôležité spomenúť aj tzv. minimálnu pomoc (pomoc de minimis). Podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní EÚ na pomoc de minimis, minimálna pomoc predstavuje pomoc, ktorá počas troch po sebe nasledujúcich rokov neprekročí súhrnne v prepočte 200 000 € pre jedného podnikateľa. Tento strop pomoci sa používa bez ohľadu na formu pomoci alebo sledovaný účel. Vyjadruje sa ekvivalentom hrubej hotovostnej finančnej pomoci. Pokiaľ ide o podniky pôsobiace v sektore cestnej dopravy, tento strop je stanovený na 100 000 €. Poskytovatelia pomoci nemusia žiadať Európsku komisiu o schválenie poskytnutia minimálnej pomoci. Poskytovateľ minimálnej pomoci a príjemca minimálnej pomoci sú však povinní Ministerstvu financií SR štvrtročne oznamovať poskytnutie/prijatie minimálnej pomoci, a to do 30 dní po uplynutí kalendárneho štvrtroka, v ktorom sa minimálna pomoc poskytla.

2 KRITÉRIA NA POSKYTOVANIE INVESTIČNÝCH STIMULOV

Aby mohli byť investičné stimuly poskytnuté, existujú kritériá, ktoré jednotlivé krajiny, resp. vlády zohľadňujú pri rozhodovaní o tom, či investičný stimul poskytnú, a ak poskytnú, tak v akej výške. Najčastejšími faktormi ich rozhodovania sú veľkosť investície, charakter a významnosť investície, skutočnosť či investícia korešponduje s rozvojovým programom krajiny, významným kritériom je aj počet novovytvorených pracovných miest, miera využitia domácich zdrojov a domácich dodávateľov, vývozná výkonnosť investície. Ďalším dôležitým kritériom, ktorý sa posudzuje, je výber lokality, kde sa bude investícia realizovať (viz Regionálna mapa štátnej pomoci 2007 – 2013).

V Slovenskej republike poskytovanie investičných stimulov upravuje zákon o investičných stimuloch č. 565/2001 Z.z. Tento upravuje osobitné podmienky poskytovania

individuálnej štátnej pomoci na rozvoj regiónov vo forme investičných stimulov, druhy investičných stimulov, postup a pôsobnosť orgánov štátnej správy a Národného úradu práce pri ich poskytovaní a kontrole ich použitia. Investičný stimul je definovaný ako štátna pomoc na počiatočné investície a na nové pracovné miesta vytvorené v súvislosti s týmito investíciami poskytovaná na obstaranie hmotného investičného majetku a nehmotného investičného majetku potrebného na začatie výroby alebo na začatie poskytovania služieb, na rozšírenie výroby, alebo na rozšírenie poskytovania služieb, alebo na kúpu podniku. Od 1. januára 2007 sa uplatňujú Usmernenia pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007-2013, uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie C 54/13, 4. 3. 2006. Podľa Usmernenia pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007-2013, investičná regionálna pomoc sa môže poskytnúť vo všetkých sektoroch hospodárstva okrem sektora rybného hospodárstva, uhoľného priemyslu, lodiarkeho priemyslu a dopravy, na ktoré sa vzťahujú osobitné pravidlá ustanovené osobitnými právnymi predpismi. Európska komisia schválila novú regionálnu mapu štátnej pomoci pre Slovenskú republiku platnú na roky 2007-2013. V súlade s hospodárskymi záujmami Slovenskej republiky sú na účely podpory investícií jednotlivé regióny Slovenska rozdelené do troch základných zón. Základným parametrom tohto rozdelenia je priemerná miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie v jednotlivých okresoch: zelená zóna: okresy s mierou nezamestnanosti nad 15%, žltá zóna: okresy s mierou nezamestnanosti od 10% do 15%, červená zóna: okresy s mierou nezamestnanosti do 10%.

Hlavným cieľom vytvorenia jasných pravidiel v oblasti poskytovania individuálnej štátnej pomoci investorom je zabezpečiť efektívnejší a transparentnejší systém jej poskytovania. Medzi kľúčové zásady pravidiel patrí motivácia investícií do zaostalejších regiónov a do projektov s vysokou pridanou hodnotou.

Schvaľovanie investičnej pomoci je zložitý proces, ktorý si vyžaduje splnenie viacerých

podmienok a to tak zo strany žiadateľa, ako zo strany poskytovateľa. Vzhľadom k tomu, že investičná pomoc je poskytovaná zo zdrojov štátneho rozpočtu, žiadosť je predkladaná príslušnému ministerstvu. Základným krokom je podanie investičného zámeru, ktorý žiadateľ predloží v dvoch listinných vyhotoveniach a aj v elektronickej podobe ministerstvu. Náležitosti, ktoré musí investičný zámer obsahovať sú vymedzené zákonom č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci. Investičný zámer musí obsahovať identifikačné údaje právnickej osoby, plánovanú výšku finančných prostriedkov určených na obstaranie dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku v čase realizácie investičného zámeru v členení na jednotlivé roky a účel použitia, informácie o počiatocnom a konečnom stave zamestnancov, o požiadavkách na ich odbornú kvalifikáciu, informácie o predpokladanej priemernej výške mzdy na zamestnanca pred zdanením. Súčasťou je aj označenie katastrálneho územia, na ktorom sa bude investičný zámer realizovať, požiadavky na technické vybavenie územia, etapy realizácie investičného zámeru. Nutné je uviesť požadovanú výšku konkrétnych foriem investičnej pomoci a ďalšie údaje, vrátane údajov uvedených v prílohách k zákonu (stanovy, výpis z obchodného registra, výročné správy a iné).

Pri schvaľovaní sa zohľadňuje predovšetkým národohospodársky význam počiatkovej investície a účinky poskytnutia IP na hospodársku súťaž na relevantnom trhu. Ak IP nepodlieha oznamovacej povinnosti, ministerstvo do 15 dní od schválenia návrhu na poskytnutie IP vládou, vydá rozhodnutie o schválení IP žiadateľovi a doručí ho poskytovateľom. Ak IP podlieha oznamovacej

povinnosti (oprávnené náklady presahujú hodnotu 100 mil. eur), ministerstvo do 15 dní od schválenia, požiada Európsku komisiu o posúdenie zlučiteľnosti navrhovanej IP so spoločným trhom. V prípade, že Európska komisia prijme rozhodnutie, že IP je zlučiteľná so spoločným trhom, ministerstvo v časovej lehote 15 dní od doručenia konečného rozhodnutia Európskej komisie, vydá rozhodnutie o schválení IP žiadateľovi. V opačnom prípade ministerstvo žiadosť zamietne.

3 ANALÝZA POSKYTOVANIA INVESTIČNÝCH STIMULOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A ICH EFEKTÍVNOSŤ

Investičné stimuly sa začali poskytovať v Slovenskej republike až po roku 2000, pretože neexistovala legislatíva, ktorá by toto umožňovala. Z inštitucionálneho hľadiska poskytovanie stimulov, resp. štátnej pomoci zastrešoval Úrad pre štátnu pomoc. Po vstupe Slovenska do EÚ v roku 2004, sa zrušila pôsobnosť ÚŠP a jeho právomoci prešli najmä do pôsobnosti ministerstva financií SR, ale aj do pôsobnosti príslušných ministerstiev, ktoré sú poskytovateľmi štátnej pomoci.

Od roku 2000 do roku 2011 bola na Slovensku poskytnutá štátna pomoc vo výške 3562,32 mil. €. Štátna pomoc bola poskytnutá najmä formou dotácií, nenávratných finančných príspevkov a daňových úľav a použila sa najmä na rozvoj regiónov, rozvoj malého a stredného podnikania, pre pôdohospodárstvo, životné prostredie a rozvoj dopravy. Pre ďalšie spracovanie si vyberáme štátnu pomoc určenú na rozvoj malého a stredného podnikania a na regionálny rozvoj.

Tab. 2: Celkový objem poskytnutej ŠP 2000 – 2011 (v mi. €)

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Štátna pomoc v mil. EUR	254,99	165,89	143,36	163,34	265,02	306,29	307,32	300,93	406,08	440,27	454,83	352,61

Zdroj: vlastné spracovanie podľa správy MF SR

Čo sa týka finančných objemov, v roku 2000 predstavoval objem poskytnutej štátnej pomoci 254,99 mil. € a oproti roku 2001, kedy dosiahol objem 165,89 mil. €, bol tento objem vyšší. V roku 2002 nastal pokles objemu pomoci na úroveň 143,36 € a v roku 2003 celkový objem poskytnutej štátnej pomoci vzrástol na 163,34 mil. €. Výrazný nárast poskytovania stimulov vo forme štátnej pomoci nastal v roku 2004, kedy dosiahla poskytnutá štátna pomoc výšku 265,02 mil. €. V priebehu nasledujúceho obdobia sa objemy poskytnutej ŠP zvyšovali, čo súviselo predovšetkým so záujmom zahraničných investorov o investovanie v Slovenskej republike. V roku 2008 dosahovala poskytnutá štátna pomoc objem 406,08 mil. €. V nasledujúcom období sa objemy zvyšovali zasa v súvislosti s ekonomickou krízou, kedy sa aj na základe doporučení zo strany Európskej únie poskytoval pomoc pre investorov na naštartovanie ekonomickej aktivity a tiež udržanie významných investícií. V rokoch 2009 a 2010 dosahovala štátna pomoc v objemy 440,27 mil. € a 454,83 mil. €. Suma štátnej pomoci poskytnutá v roku 2011 predstavovala 352,61 mil. €, z toho 175,65 mil. € bolo poskytnutých z národných zdrojov a 176,96 mil.

€ predstavovali prostriedky z fondov Európskej únie.

Vzhľadom k tomu, že investičná pomoc je poskytovaná z prostriedkov štátneho rozpočtu, je potrebné sledovať efektívnosť tejto investície. To znamená, každá krajina musí sledovať, či a v akom rozsahu sa poskytnutá pomoc prejavila na strane príjmov štátneho rozpočtu, prípadne porovnávať náklady a efekty plynúce z poskytnutej investičnej pomoci. Najčastejším kritériom posudzovania efektívnosti poskytnutej štátnej pomoci je počet novovytvorených pracovných miest, respektíve výška podpory na jedno vytvorené pracovné miesto. Keďže štáty sa v snahe prilákať budúce investície, predbiehali a ponúkali často až niekoľko desiatok tisíc eur za jedno vytvorené pracovné miesto, zámerom Európskej komisie je od roku 2014 ohraničiť stimuly, prípadne v niektorých regiónoch uvažuje o ich úplnom zrušení.

Vzájomná komparácia poskytnutej štátnej pomoci a vytvorených pracovných miest od roku 2002 však nedokazuje, že by štátna pomoc bola tým prostriedkom, ktorý zvyšuje počet pracovných miest.

Tab. 3: Novovytvorené pracovné miesta a objemy poskytnutej štátnej pomoci v rokoch 2002 – 2010

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Štátna pomoc v mil. €	143,36	163,34	265,02	306,29	307,32	300,93	406,08	440,27	454,83
Počet vytvorených prac. miest	5356	6831	11458	6846	11240	14738	3424	2625	2146

Zdroj: www.sario.sk. Správy o poskytnutej štátnej pomoci. 2002 - 2010.

Údaje v tabuľke 3 dokazujú, že objem poskytnutej investičnej pomoci narastal, ale počet vytvorených pracovných miest sa znižoval. Príkladom je aj skutočnosť, že v roku 2008, bol objem poskytnutej štátnej pomoci 406,08 mil. EUR, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2007 nárast o 105,15 mil. EUR, ale počet vytvorených pracovných miest v roku 2008 oproti predchádzajúcemu roku klesol o 11 314 prac.miest. Rovnaký vývoj pokračoval aj v rokoch 2009 a 2010. V tomto období sa prostriedky štátnej pomoci využívali prevažne

na udržanie existujúcich pracovných miest. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky vo svojej správe uvádza, že v rokoch 2001 – 2006 bol finančný príspevok na novovytvorené pracovné miesta najmenej využívanou formou pomoci. Jeho podiel na celkovej štátnej pomoci predstavoval 3,89 %, čo v nominálnom vyjadrení predstavuje 21,68 mil. €.

Efektívnosť investičných stimulov je tiež možné sledovať na základe ich príspevku k ekonomickému rastu ako aj podielom

investičnej pomoci na hrubom domácom produkte. V období, kedy sa HDP z roka na rok prudko nemenil, sa podiel štátnej pomoci na HDP mierne zvyšoval. V roku 2006 a v roku 2007 došlo k významnému ekonomickému rastu, hrubý domáci produkt rýchlo rástol a teda podiel vyplatenej štátnej pomoci na HDP sa

začal znižovať. V tomto období dosiahol hodnotu 0,7 %, čo predstavovalo zníženie podielu oproti roku 2005 o 0,1 %. Po vypuknutí hospodárskej krízy, na konci roku 2008, sa ekonomický rast prepadol a dosahoval záporné hodnoty. To znamenalo zvyšovanie podielu štátnej pomoci na 0,95 %.

Tab. 4: Vývoj HDP, podielu štátnej pomoci na HDP, ekonomického rastu

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
HDP (v mld. €)	32,8	34,4	36,1	38,5	41,7	46,1	48,7	46,3	48,4
podiel ŠP na HDP (v %)	0,44	0,48	0,73	0,8	0,74	0,7	0,83	0,95	0,94
poskytnutá ŠP (v mil.€)	143,36	163,34	265,02	306,29	307,32	300,93	406,08	440,27	454,83
Ekonomický rast v %	4,6	4,8	5,1	6,7	8,3	10,5	5,8	-4,9	4,4

Zdroj: Eurostat, vlastné spracovanie

ZÁVER

Do roku 2010 vzrástol podiel finančného príspevku na novovytvorené pracovné miesto na celkovej štátnej pomoci, a síce na 11,41 %. Ako sa uvádza v správe Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, výdavky na 1 novovytvorené pracovné miesto v období od 01. 01. 2001 do 30. 06. 2006 predstavovali 39 636 €. Od 01. 07. 2006 do 12. 05. 2010 sa tieto výdavky znížili na 22 957 €. Možeme teda konštatovať, že existuje značný nepomer medzi prostriedkami, ktoré Slovenská republika vynaložila za sledované obdobie na účely investičnej pomoci (suma prevyšuje 2,7 mld. EUR), a z nej plynúcimi pozitívnymi efektmi, najmä v oblasti vytvorených nových pracovných miest, resp. v oblasti zamestnanosti (miera zamestnanosti vzrástala v priemere len o 1,4 %). Počet novovytvorených pracovných miest nepostačuje na to, aby sa poskytovanie štátnej pomoci kladne premietlo do vývoja niektorých makroekonomických ukazovateľov. Významnú úlohu zohrávajú aj náklady na jedno novovytvorené pracovné miesto. Tie boli v sledovanom období v priemere 30 939 €. Ak si uvedomíme, že štátna pomoc, je pomoc poskytovaná z prostriedkov štátneho rozpočtu, musíme si uvedomiť aj fakt, že pri jeho tvorbe

musí vláda automaticky počítať s výdavkami na tieto účely.

Vzhľadom k zisteným skutočnostiam konštatujeme, že politika investičných stimulov v podmienkach Slovenskej republiky nie je veľmi efektívna. Ak očakávame tvorbu nových pracovných miest, vhodnejšou alternatívou by mohlo byť zníženie odvodov a tiež by sme navrhovali zrušenie dane z príjmov nízkoprijímovým skupinám zamestnancov. To by viedlo k zníženiu nákladov zamestnávateľa na zamestnávanie pracovníka a zároveň by sa zvýšila kúpna sila zamestnanca. V dôsledku nižšej ceny práce, by sa teda aj oblasti s vysokou mierou nezamestnanosti stali atraktívnejšie pre investorov.

POĎAKOVANIE

Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA 1/0906/12 Technologická zmena, dobiehanie a ekoeфекtívnosť: rast a konvergencia v krajinách EÚ. Doba riešenia projektu: 2012 – 2014.

LITERATÚRA

CLARK, S.W. (2000). Tax Incentives for Foreign Direct Investment: Empirical Evidence

on Effects and Alternative Policy Options. *Canadian Tax Journal*. 4, 1139-1180.

DUNNING, John. (1994). Re-evaluating the benefits of Foreign Direct Investment. *Transnational Corporations*. 3(1), 23-52.

ŠESTÁKOVÁ, Monika. (2008). *Konkurencia medzi štátmi v oblasti získavania a udržania zahraničných investícií*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV.

TAYLOR, Christopher. (2000). The Impact of Host Country Government Policy on US Multinational Investment Decisions. *World Economy*. 23(5), 635-648.

TUHÁRSKA, Eleonora. (1998). *Investičná teória a politika*. Bratislava: Ekonóm.

VIDOVÁ, Jarmila. (2008). *Investičná teória a politika: vybrané problémy*. Bratislava: Vydavateľstvo Daniel NETRI.

VIDOVÁ, Jarmila. (2002). *Investičná teória a politika*. Bratislava: Ekonóm.

VLACHYNSKÝ, Martin. (2013). Investičné stimuly – tvorba nových hodnot alebo prerozdelenie existujúcich? *INESS*. *Iness.sk* [online]. Retrieved from: <http://www.iness.sk/media/file/pdf/IPN/INESS%20Policy%20Note%201_2013%20Februar.pdf>

Regionálna mapa štátnej pomoci 2007 – 2013. Retrieved from: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=5564>

Schéma štátnej pomoci na podporu regionálneho rozvoja č. 1621/2007-1000.

Zákon č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci

Zákon č.561/2007 o investičnej pomoci upravený Zákonom č. 56/2009.

Zákon č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch.

OECD *Checklist for Foreign Direct Investment Policies* [online]. Retrieved from: <<http://www.oecd.org/dataoecd/45/21/2506900.pdf>>

Hlavné bariéry podnikateľského prostredia v Slovenskej republike. Združenie podnikateľov

Slovenska [online]. Retrieved from: <http://www.zps.webdirect.sk/userfiles/file/Problemy%20podnikatelskeho%20prostredia/hlavne_barieri_podnikatelskeho_prostredia_v_sr.pdf>

Konsolidované znenie zmluvy o fungovaní Európskej Únie. *Europa.eu* [online]. Retrieved from: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:sk:PDF>>

Schémy štátnej pomoci. *Ministerstvo hospodárstva SR* [online]. Retrieved from: <http://www.economy.gov.sk/schemy-statnej-pomoci-Eurostat>

UNCTAD. *World Investment Report: Investment, Trade and International Policy Arrangements*

Správy o poskytnutej štátnej pomoci. 2002 - 2010. SARIO. www.sario.sk

Autor:

Ing. Jarmila Vidová, PhD.
Ekonomická univerzita v Bratislave
Národohospodárska fakulta
Katedra hospodárskej politiky
e-mail: vidova@euba.sk

INVESTMENT INCENTIVES AS AN IMPORTANT SOURCE OF FUNDING INVESTMENT PROJECTS IN SLOVAKIA

Jarmila Vidová

Abstract: Purpose of the article constitute foreign source of funding for investment projects. Investment incentives are the form of state aid, which significantly affects investors' decisions on the location of investment in the economy. This scheme may take various forms, depending on what purpose the country getting investment follows. They are tax credits, treatment levy obligations, direct government subsidies, the provision of land, buildings etc. The scientific paper is to determine the status. The main focus is based on data available to assess the nature and importance of investment incentives provided in the Slovak republic. We analyze the current state of the issue, while focusing mainly on state aid and effectiveness of funds spent for investment aid.

Key words: economy growth, investments, investment incentives, investment project

JEL Classification: E22, G30, G31, O16